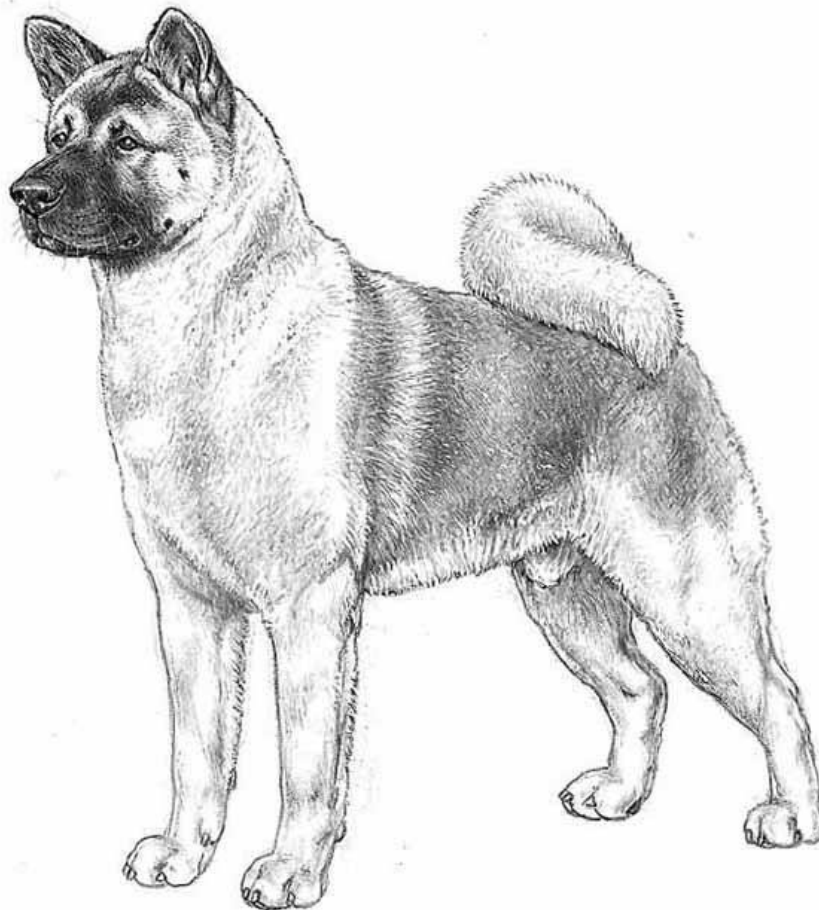

Rasspecifik avelsstrategi RAS för American Akita

Innehåll

Inledning	4
Generellt om rasen	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling	4
Övergripande avelsmål för rasen	6
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata).....	7
Nulägesbeskrivning.....	7
Populationsstorlek, registreringssiffror	7
Import av material från andra länder	10
Genomsnittlig kullstorlek	11
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	11
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn- barn.....	12
Matadoravel	15
Mål.....	15
Kortsiktiga och långsiktiga mål	15
Strategier	15
Prioriteringar och strategier för att nå målen	15
Hälsa	16
Nulägesbeskrivning.....	16
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen	16
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik	16
Höftleder.....	16
Armbågar	17
Ögon	17
Knän	18
Hudproblem.....	19
Kryptochism.....	19
Övriga sjukdomar.....	19
Mål.....	20
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	20
Strategier	20

Prioriteringar och strategier för att nå målen	20
Mentalitet och bruksegenskaper	20
Nulägesbeskrivning.....	20
Enkätundersökning.....	20
MH	20
BPH	22
Mål.....	22
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	22
Strategier	22
Prioriteringar och strategier för att nå målen	22
Exteriör	22
Nulägesbeskrivning.....	22
Mål.....	22
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	22
Strategier	23
Prioriteringar och strategier för att nå målen	23
Summering (sammanfattning).....	23
Appendix.....	24

Inledning

Svenska Kennelklubbens kennelfullmäktige fattade 2001 beslut om att det för varje ras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, fortsättningsvis kallad RAS.

American Akita klubb Sverige har som ett övergripande mål att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksligt, jaktligt och exteriört fullgoda hundar.

Det är få individer som är röntgade, ögonlysta och patellaundersökta i förhållande till totala populationen. Målen och strategierna i dokumentet är därför fokuserade så att deska leda till ökad kartläggning av American Akitas hälsostatus.

I dokumentet finns historik, fakta och statistik samt konkreta avelsråd och rekommendationer.

För att rasen ska vara frisk och sund är det viktigt att landets uppfödare har kunskap och vilja att föda upp sunda hundar med rastypiska egenskaper. Ansvaret för rasens framtid ligger trots allt hos den enskilda uppfödaren.

Denna rasspecifika avelsstrategi speglar den rådande situationen för American Akita under 2008-2014 och beskriver de hälsoproblem som måste hanteras nu och under de kommande åren.

Det är avelskommittén som har sammanställt dokumentet.

Förankring

Uppfödarmöten har hållits i Örebro 2007-02-03, Nyköping 2008-05-03 och 2015-02-28 i Älmhult.

Mail- och telefonkontakt har hållits med uppfödarna, även personlig kontakt med diskussioner har förekommit.

RAS-information har publicerats både i tidningen och på hemsidan.

Generellt om rasen

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Under istiden följde stenålders-nomader bytesdjur över till Japan från Sibirien. Ättlingar till dessa invandrare levde fram till modern tid med avkommor till de hundar av spetstyp som följde med invandrarna och hjälpte till i jakten. De smältande inlandsisarna i Nordamerika orsakade drastiska förändringar i hela världen. I Japan skapade höjningen av havsytan en kedja av öar och då begränsades utbytet mellan landsdelarna. Uppdelning gjorde att med tiden blev varje områdes hundar anpassade till just den jakten som passade där. Även utseendemässigt förändrades hundarna men den grundläggande spetstypen behölls.

Japanernas favorit-handelspartner var Kina och ländernas aristokrater gillade att ge och få hundar som gåvor. Kineserna skickade många hundar till Japan, de varierade från små knähundar till vinthundar. Vid 1500-talets början ombesörjde en europeisk mellanhand den lukrativa sidenhandeln och genom dem kom europeiska hundar till det japanska hovet. De utländska hundarnas popularitet i kombination med litet intresse för avel hade kanske inneburit slutet för de inhemska hundarna om kejsarens ättlingar hade haft samma intresse för utlänningar. Men det hade de inte och 1640 isolerades Japan och förblev isolerat i två hundra år.

När Japan öppnats igen började en ny cykel av intresse för det utländska. Europeiska gruvingenjörer började arbeta i gruvorna i norra Honshu bergen. En del av detta område är nu känt som Akita Prefecture men under 1800-talet hette det Dewa och den viktigaste staden Odate. Det var ett bergigt, robust, kallt område. Det stora viltet i området var vildsvin, älg och den lilla Yezo-björnen. De hundar som används för jakt i norr hade länge varit kända för sin storlek. I motsats till landsbygden hade Japans tätbefolkade städer ofta blandraser av inhemsk och utländsk härkomst. Förutom Japanese Chin verkar ingen ha arbetat för att bevara eller utveckla hundraser.

Hundslagsmål hade länge varit en favorit-sport för samurajerna och med de västerländska förändringarna så utvecklades hundar som tidigare använts till t ex jakt till kamphundar. En favorit var Tosa Fighting Dog, en korsning mellan den inhemska Tosa (Shikoku) och olika importerade mastiffer. För att öka storleken och kamplusten pågick samma typ av korsningar i norr med de inhemska hundarna från Dewa/Akita-området. Raser som sannolikt har använts var Grand Danois och tibetanska mastiffer.

En vilja att bevara de inhemska japanska hundarna växte fram ur den ökande känslan av japansk nationalism som inleddes på 1900-talet. När japanerna började fokusera på sin egen historia och kultur började de uppmärksamma de hundar som funnits i Japan genom århundraderna. Lyckligtvis hade isoleringen på landsbygden i norr gjort att jakt förblivit en viktig källa till mat och därför fanns det fortfarande inhemska matagi inu

(jakthundar) som kunde lägga grund för aveln. En mycket viktig person i allt detta var professor Shozaburo Watase som publicerade en artikel 1915.

Professor Watase ansträngningar lönade sig i juli 1931 då regeringen i Japan förklarade Japans stora hund en nationalsymbol. Även om en klubb för Akita entusiaster redan hade bildats år 1927 så kom arbetet för statligt stöd främst från Nipponken Hozonkai eller NIPPO. Klubben bildades i juni 1928 och började registrera japanska hundar, publicera ett nyhetsbrev och håller utställningar. För att avgöra om en hund verkligen representerade den inhemska typen utvecklade NIPPO en skriftlig standard som publicerades i september 1934.

Alla sorters hundar hade korsats in i de inhemska hundarna, däribland många stora europeiska raser och deras inflytande var utan tvekan ansvarigt för de berömda stora hundarna från Odate. Om Akita områdets hundar betraktas som stora så var hundarna i Odate enorma och Odate var inte det enda område med stora hundar. Lyckligtvis gav matagi-hundarna på landsbygden i bergen en reservoar av avelsmateriel som användes för att påbörja restaureringen.

Självklart slutade allt avelsarbete när andra världskriget startade. Att hålla stora hundar medans ens land låg i krig visade sig vara nästan omöjligt. Inte nog med att maten var begränsad så användes hundpäl till militärens kläder. Pga ekonomin fick polisen i Akita Prefecture order om att alla hundar utom schäfrarna som användes av militären och polisen skulle beslagtas och dödas. Hundar som överlevde var antingen polis-/militärhundar eller så gömdes de av sin ägare, något som var lättare på landsbygden.

När andra världskriget var slut var Akitan nästan utrotad men engagerade människor lyckade hålla rasen livskraftig och 1948 bildades en tredje Akita organisation, AKIKYO. Varje klubb (NIPPO, AKIHO och AKIKYO) har sina egna register, en egen rasstandard och sina egna utställningar. Rasen fångslade många amerikanska militärer efter kriget och uppfödningen blev en liten industri för att möta efterfrågan på Akita. Många av de hundar som älskades av ockupationsstyrkorna var från dessa valpfabriker och var förmodligen inte av bästa kvalitet. Många av de hundar som var mer värda hindrade regeringen från att lämna Japan oavsett vem som ägde den. Andra däremot åkte till USA tillsammans med sina ägare, några blev husdjur, några gavs bort eller såldes och några avlades vidare på. Sporrade av deras gemensamma intresse för rasen bildades olika rasklubbar och 1956 accepterade den amerikanske kennelklubben rasen men bråk mellan flera rasklubbar försenade registreringen.

Men till slut 1973 var Akita antagen som fullvärdig ras under AKC. Efter att registreringar stabiliserats var importer från Japan inte längre godkända för registrering och Japan och USA tog sin avel åt skilda håll. Nu blev det dock problem i länder som lyder under FCI då samma ras kunde vara väldigt olika beroende på var den härstammade ifrån. FCI har som policy att använda standarden från ursprungslandet och finns ingen sådan så är det landet som utvecklade rasen man vänder sig till. När det gäller Akitan så fanns det ju både och, vad gör man då? Fram till 1990-talet hade de

flesta Akitor i FCI-länder importerats från Nordamerika men när FCI antog japanernas restriktiva Akita-standard blev det problem, svart mask blev t ex ett fel. Plötsligt blev hundar som härstammade från eller importerats från Nordamerika värdelösa i utställningssammanhang. Efter mycket påtryckningar delade FCI rasen år 2000.

Övergripande avelsmål för rasen

Vi behöver öka antalet hundar som röntgas, både för hd och ed, som det är nu är det för få hundar som röntgas för att man ska kunna dra några slutsatser kring ledstatusen i rasen. Generellt är flertalet av avelsdjuren kontrollerade men om inte avkommorna röntgas så säger det inget om aveln för man vet inte vad de nedärver. Även antalet ögonlysta hundar behöver öka även om ögonsjukdomar inte verkar vara ett stort problem i rasen. De hundar som har patellaundersökts har alla visat sig vara utan anmärkning vilket är glädjande, men även här behöver fler hundar undersökas. Mentaliteten är där krafttag behöver göras då det är ytterst få hundar som mentalbeskrivs. Med en så stor och kraftfull ras och med den bakgrund som American Akita har är det oerhört viktigt att ha mentalt stabila hundar. AAKS avser att erbjuda tillfällen där hundarna kan mentalbeskrivas antingen via mh eller bph för att förhoppningsvis öka mängden mentalbeskrivna hundar. Vissa anser att de inte kan delta vid mh för att de inte kan ha hundarna lösa, det problemet är ett icke-problem då man vid bph får ha hunden kopplad. Sen om mh eller bph är att föredra är omtvistat. Det viktiga är att hundarna mentalbeskrivs och då helst hela kullar, utan att det genomförs är det svårt att säga något alls om hundarnas mentalitet i stort och vad föräldradjuren nedärver. Man kan ha en uppfattning som hundägare om hur mentaliteten är men utan att genomgå mentalbeskrivning där hunden pressas så är det inte så mycket "värt" ur avelsperspektiv.

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek, registreringsciffror

Under 2008-2014 har det registrerats 495 st American Akita i Sverige, varav 35 st är importer. Importerna har kommit från Norge, Storbritannien, Finland, Tyskland, Kanada, Danmark och Spanien.

Appendix A visar registreringsstatistik från 2008.

Sammanfattning av 2008: Det registrerades 108 hundar varav 8 var importer. Det föddes 16 kullar som gav 91 valpar med inavelsökningen 3,3%. 13 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 81,3% av antalet kullar. 1 kull hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 6,25% av antalet kullar. 10 kullar hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 62,5% av antalet kullar. 11 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket motsvarar 68,8% av antalet kullar. Två kullar hade bara importföräldrar, 6 kullar hade en importförälder, 1 kull hade en svensk förälder och en

utländsk, 1 kull hade en importförälder och en utländsk och 6 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 8 olika kennlar och två kullar var uppfödd utan kennelnamn.

Inavelsökningen 2008 var högre (3,3%) än de 2,5% som är acceptabelt. Antalet hd-röntgade föräldradjur var 96,9 %. Antalet ed-röntgade föräldradjur var 12,5% vilket är beklämmande, framförallt hos en så tung ras som American Akita där armbågarna borde prioriteras i högre grad än vad de uppenbarligen görs. Antalet ögonlysta föräldrar, 71,9%, är ett bra antal om än önskvärt att 100% ögonlyses innan parning. 62,5% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade vilket borde vara positivt, om det inte varit för att de importerade föräldradjuren hade gemensamt släktskap med den svenska populationen.

Appendix B visar registreringsstatistik från 2009.

Sammanfattning av 2009: Det registrerades 79 hundar varav 4 var importer. Det föddes 13 kullar som gav 84 valpar med inavelsökningen 1,5%. 10 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 76,9% av antalet kullar. 3 kullar hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 23% av antalet kullar. 11 kullar hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 84,6% av antalet kullar. 10 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket motsvarar 76,9% av antalet kullar. 1 kullar hade bara importföräldrar, 2 kullar hade en importförälder, 1 kull hade en importförälder och en utländsk och 9 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 10 olika kennlar.

Inavelsökningen 2009 var lägre (1,5%) än de 2,5% som är acceptabelt, vilket är riktigt bra. Antalet hd-röntgade föräldradjur var 100%. Antalet ed-röntgade föräldradjur var 42,3%. Antalet ögonlysta var 88,5%. 25% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade vilket är en halvering jämfört med året innan.

Appendix C visar registreringsstatistik från 2010.

Sammanfattning av 2010: Det registrerades 48 hundar varav 7 var importer. Det föddes 9 kullar som gav 42 valpar med inavelsökningen 2,1%. 8 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 89% av antalet kullar. 4 kullar hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 44% av antalet kullar. 6 kullar hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 67% av antalet kullar. 9 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket motsvarar 100% av antalet kullar. 3 kullar hade en importförälder och 6 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 8 olika kennlar.

2010 var ett år med få registrerade American akita, dock var antalet importer förhållandevis högt. Inavelsökningen 2010 var lägre (2,1%) än de 2,5% som är acceptabelt. Antalet hd-röntgade föräldradjur var 100%. Antalet ed-röntgade

föräldradjur var 55,5%. Antalet ögonlysta föräldrar var 83,3. 33% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade.

Appendix D visar registreringsstatistik från 2011.

Sammanfattning av 2011: Det registrerades 67 hundar varav 5 var importer. Det föddes 10 kullar som gav 56 valpar med inavelsökningen 1,2%. 8 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 80% av antalet kullar. 2 kullar hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 20% av antalet kullar. 5 kullar hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 50% av antalet kullar. 10 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket motsvarar 100% av antalet kullar. 6 kullar hade en importförälder, 1 kull hade en svensk förälder och en utländsk och 3 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 8 olika kennlar.

Inavelsökningen 2011 var lägre (1,2%) än de 2,5% som är acceptabelt. Antalet hd-röntgade föräldradjur 95%. Antalet ed-röntgade föräldradjur var 50% och antalet ögonlysta föräldrar var 70%. 60% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade vilket borde vara positivt, om det inte varit för att de importerade föräldradjuren hade gemensamt släktskap med den svenska populationen.

Appendix E visar registreringsstatistik från 2012.

Sammanfattning av 2012: Det registrerades 63 hundar varav 4 var importer. Det föddes 12 kullar som gav 65 valpar med inavelsökningen 2%. 9 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 75% av antalet kullar. 7 kullar hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 58% av antalet kullar. 6 kullar hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 50% av antalet kullar. 12 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket motsvarar 100% av antalet kullar. 1 kull hade bara importföräldrar 5 kullar hade en importförälder, 1 kull hade en svensk förälder och en utländsk och 6 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 8 olika kennlar och 2 kullar var födda utan kennelnamn.

Inavelsökningen 2012 var lägre (2%) än de 2,5% som är acceptabelt. Antalet hd-röntgade föräldradjur var 91,7%. Antalet ed-röntgade föräldradjur var 66,7%. Antalet ögonlysta föräldrar var 62,5%. 50% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade vilket borde vara positivt, om det inte varit för att de importerade föräldradjuren hade gemensamt släktskap med den svenska populationen.

Appendix F visar registreringsstatistik från 2013.

Sammanfattning av 2013: Det registrerades 53 hundar varav 7 var importer. Det föddes 8 kullar som gav 46 valpar med inavelsökningen 2,5%. 7 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 87,5% av antalet kullar. 4 kullar hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 50% av antalet kullar. 2 kullar hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 25% av antalet kullar. 7 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket

motsvarar 87,5% av antalet kullar. 2 kullar hade en importförälder och 6 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 7 olika kennlar.

Inavelsökningen 2013 var 2,5 vilket är samma som de 2,5% som är acceptabelt. Antalet hd-röntgade föräldradjur var 100%. Antalet ed-röntgade föräldradjur var 75 %. Antalet ögonlysta föräldrar var 50%. 25% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade vilket borde vara positivt, om det inte varit för att de importerade föräldradjuren hade gemensamt släktskap med den svenska populationen.

Appendix G visar registreringsstatistik från 2014.

Sammanfattning av 2014: Det registrerades 65 hundar varav 5 var importer. Det föddes 11 kullar som gav 51 valpar med inavelsökningen 2,8%. 7 av kullarna hade hd-fria föräldrar, vilket motsvarar 63,6% av antalet kullar. 3 kullar hade ed-fria föräldrar, vilket motsvarar 27,3% av antalet kullar. 1 kull hade föräldrar ögonlysta med resultat ua, vilket motsvarar 9% av antalet kullar. 10 kullar hade en inavelsgrad under 6,25%, vilket motsvarar 90,9% av antalet kullar.

1 kull hade bara importföräldrar, 3 kullar hade en importförälder, 2 kullar hade en svensk förälder och en utländsk och 5 kullar hade svenskfödda föräldrar. De svenskfödda valparna var födda hos 8 olika kennlar och en kull var född utan kennelnamn.

Inavelsökningen 2014 var 2,8 vilket högre än de 2,5% som är acceptabelt. Antalet hd-röntgade föräldradjur var 95,5%. Antalet ed-röntgade föräldradjur var 55 %. Antalet ögonlysta föräldrar var 31,8%. 45,5% av kullarna hade föräldradjur där en eller båda var importerade vilket borde vara positivt, om det inte varit för att de importerade föräldradjuren hade gemensamt släktskap med den svenska populationen.

Sammanfattning 2008-2014

Generellt under perioden kan vi se att antalet hd-röntgade föräldradjur är relativt högt, mellan 75-100% medan antalet ed-röntgade föräldradjur är mellan 12,5-58% där den högre siffran måste ses som ett undantag då procenten tidigare år legat mellan 12,5-25%. Antalet ögonlysta föräldradjur började högt och minskade successivt under femårsperioden. Inavelsökningen var lägre än eller lika med de 2,5% som anses vara den lämpliga gränsen sex av de åtta åren. Två av åren var den till och med nere på 1,2 och 1,5 vilket måste anses som ett stort steg i rätt riktning. Över lag hade de allra flesta kullar under 6,25% i inavelsgrad. Antalet importer borde ses som relativt högt under perioden då det importerades flera hundar varje år, av båda könen. Mängden importer använda i avel var mellan 50-62,5% vilket borde anses som positivt, om det

inte varit för att de importerade föräldradjuren hade gemensamt släktskap med den svenska populationen. Antalet aktiva kennlar ligger stadigt på 8-10 st under.

Importerade hundar 2008-2015

2008	Från	Släktskap i Sverige
Alder jes bit chen for bristol	KANADA	Nej
Inter vivos Jeger	NORGE	Ja
Inter vivos Oscar	NORGE	Ja
Inter vivos Tiburion will follow	NORGE	Ja
Tiburion-tiril	NORGE	Ja
Winslett's lucky dragon	FINLAND	Ja
Ölenskjold's vanilla	NORGE	Ja
Ölenskjold's victor	NORGE	Ja
2009		
Amos	NORGE	Ja
Estava rain see you backstage	NORGE	Ja
Lord of odate's inheritance las vegas	TYSKLAND	Nej
Midian's little love	FINLAND	Ja
Ölenskjold's xavi	NORGE	Ja
2010		
Inter vivos banrock mclaren	NORGE	Ja
Inter vivos kjell eilert	NORGE	Ja
Inter vivos rockbear mclaren	NORGE	Ja
Rossimon a giddy soul for oki	STORBRIANNIEN	Ja
Senseo dear mamma	DANMARK	Ja
Torazo's second to none	USA	Ja
Ölenskjold's born to rule	NORGE	Ja
2011		
American dream devil's Cha'kwaina	okänt	Ja
Danti's made for Sweden	STORBRIANNIEN	Ja
Estava rain hold the news	NORGE	Ja
Stecal Xionchi the art of war	STORBRIANNIEN	Ja
Zasen Fly	SPANIEN	Nej
2012		
Afrodita ?? ingen mor ??	okänt	okänt

Danti's sweet rumour	STORBRITANIEN	Ja
Mei hung Jimei	FINLAND	Ja
Ölenskjold's goodness gracious	NORGE	Ja

2013

Cannonbar swedish house mafia	IRLAND	Ja
Estava rain she can take it	NORGE	Ja
Figaro Red Mist-sola Dils	SERBIEN	Nej
Lord of odate's inheritance ultima	TYSKLAND	Ja
Nekmar express yourself	KROATIEN	Ja
Rossimon how sweet it is	STORBRITANIEN	Ja
Rossimon skamokawa	STORBRITANIEN	Ja

2014

Estava rain crowd pleaser	NORGE	Ja
Jeamara's magic addition	NORGE	Ja
Kowhai take after turbo	FINLAND	Nej
Wiseweilers Sansa	NORGE	Ja
Wiseweilers traveller of the wall	NORGE	Ja

Fem av hundarna verkar vara obesläktad med den svenska populationen. De från Norge har i princip samma linjer som i Sverige, samma gäller Storbritannien och Danmark. Redwitch-linjerna finns till exempel representerade.

Import av material från andra länder

	Ålder vid 1a valpkull	Antal kullar	Antal valpar	Antal barnbarn
Stecal Xionchi the art of war	3 år	2	12	43
Torazo's second to none	3 år 11 mån	2	11	0
Alder Jes Brit Chen for Bristol	1 år 11 mån	7	35	9
Inter vivos banrock mclaren	1 år 11 mån	1	8	17
Inter vivos Jeger	1 år 2 mån	3	12	0
Inter vivos Oscar	8 år 1 mån	2	7	0

Tabell 1. Sex av de 22 hanar som importerats under 2008-2014 har gått i svensk avel under samma period.

	Ålder vid 1a valpkull	Antal kullar	Antal valpar	Antal barnbarn
Midians little love	3 år 9 mån	3	17	7
Rossimon a giddy soul for oki	4 år 2 mån	1	5	0
Danti's made for Sweden	4 år	1	2	0
Danti's sweet rumour	2 år 2 mån	1	5	0
American dream devils Cha'kwaina	2 år 9 mån	2	14	0
Inter vivos tiburon will follow	11 mån	3	13	17
Ölenskjolds goodness gracious	1 år 11 mån	1	8	0

Tabell 2. Sju av de 20 tikarna som importerats under 2008-2014 har gått i svensk avel under samma period. Tiken markerat med gult var under 18 månader vid sin första valpkull.

Användandet av importerade djur i aveln bör följas upp för att säkerställa att dessa importer påverkar aveln i önskvärd riktning i fråga om i första hand inavelsgrad. Det hjälper inte aveln framåt om importerna är nära besläktade med de avelsdjur som redan finns i landet.

Genomsnittlig kullstorlek

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Genomsnittlig Kullstorlek	5,4	6,5	4,7	5,6	5,4	5,8	4,6
Antal Valpar	91	84	42	56	65	46	51

Tabell 3 visar antalet valpar som är födda samt ett genomsnitt av kullstorlekarna i tidsperioden 2008-2014.

Kullgenomsnittet (antal registrerade valpar per kull) ligger runt 5,4 valpar/kull för perioden 2008-2014, men man kan mistänka att antalet valpar som föds är högre eftersom

mörkertalet, dvs valpar som är dödfödda och valpar som dör innan registrering inte finns med i denna statistik.

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

En av konsekvenserna vid inavel är sänkt förmåga i hundens immunförsvar vilket kan göra hunden mottaglig för allvarliga infektionssjukdomar. Även hundens fruktsamhet påverkas med bl.a. mindre kullar.

I nuläget har 15,4% av kullarna för hög inavelsgrad och inavelsökningen för rasen är 2,2.

Genomsnittlig inavelsgrad

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
3,3%	1,5%	2,1%	1,2%	2%	2,5%	2,8%

Mål: Ingen kull överstiger 6,25% räknat på fem generationer. Inavelsökningen bör understiga 2,5%.

Strategi: Bredda avelsbasen genom att öka antalet obesläktade hundar i avel.

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hanar	13	10	6	8	12	7	8
Tikar	15	11	9	10	12	8	11

Tabell 4 Visar antalet hanhundar och tikar i avel år för år i tidsintervallet 2008-2014. Antalet avser föräldrar till svenskfödda kullar.

Antalet hanar och tikar i avel är under tidsperioden relativt statisk.

Ålder för första valpkull

Från 2008 har 81,6% av tikarna varit över två år vid avelsdebuten och 58,3% av hanarna. AAKS rekommendationer är att tikar ska vara över 24 månader vid valpningen.

En hane och en tik har debuterat i avel innan de fyllt 1 år. Två tikar har debuterat i avel innan de var 18 månader gamla och 7 tikar och 15 hanar har debuterat innan två års ålder (varav 7 st hanar var under 18 månader vid första kullen). Den äldsta tiken var 6 år och 9 månader vid sin första valpkull och totalt 11 tikar var 4 år eller äldre vid första kullen. Den äldsta hanen var 8 år och 1 månad vid sin första valpkull.

Det är inte förenligt med SKK:s grundregler eller gällande lagstiftning att para en tik som är under 18 månader gammal.

Avkommor, barnbarn och kullar per avelsdjur 2008-2014

Tik	Avkommor	Barnbarn	Antal kullar
Viva swartz jive dancing	25	33	4
Diplomatic's D Tamara Dobson	24	4	3
Echo star's cadillac queen	23	0	3
Echo star's who made who	21	6	3
Viva swartz ginger girl	17	20	2
Fashion star american style	15	0	2
Mac Conrads Cheek to Cheek	15	0	3
Chikara's glitter 'n glaze	12	6	2
Lucky dragon's cecilia	12	0	2
Viva swartz gucci style	12	18	2
Våxboskogens Akira	12	12	2
Optimum solutions looks like a lady	11	14	1
Optimum solutions destiny	11	3	2
Mac Conrads caught redhanded	10	8	2
Tridents miss honey pie	10	0	1
Våxboskogens Asami	9	6	1
Viva swartz she's the one	8	19	2
Great paradise hit the lights	7	0	2
Great paradise princess of love	7	0	1

Syoori's her name is Loka	7	0	1
Diplomatic's D Tara wilson	6	0	2
Mac Conrads a good year	6	0	1
Mac Conrads fall into line	6	0	1
Silverryggen's Lay Lady Lay	6	0	1
Syoori's flash dance	6	0	2
Mac Conrads trademark	5	21	1
Syoori's gonna find my angel	5	0	1
Viva swartz temptation	5	0	1
Viva swartz vIP	5	0	1
Viva swartz quarrel girl	5	0	1
Diplomatic's D Tina turner	4	0	1
Mac Conrads back to the future	4	0	1
Mac Conrads top of the morning	4	0	1
Syoori's indian summer	4	0	1
Viva swartz get a glimpse	4	0	1
Echo star's stiff upper lip	3	0	1
Mac Conrads deadbringer for love	3	3	1
Mac Conrads Syrup and honey	3	0	1
Magic Fang's Lady Firefly	3	0	1

Tabell 5 visar svenskfödda tikar. Tabellen visar antal avkommor, antal barnbarn och antal kullar tikarna fått under 2008-2014. Tiken markerat med gult fick sin första kull

innan hon var 18 månader gamla. Listan är sorterad med tiken med flest avkommor först och sen i fallande ordning.

Hanar	Avkommor	Barnbarn	Antal kullar
Mac Conrads back in business	33	13	4
Silverryggen's one good man	33	11	5
Great paradise miyamotot musashi	24	15	3
Viva Swartz head over hill	21	0	3
Echo star's no doubt	15	8	2
Chikara's incredible me	15	0	2
Echo star's touchdown	14	19	6
Danga's a son to savage	13	0	3
Mac Conrads Copycat on the moon	13	0	3
Optimum solutions get a grip	10	0	2
Magic Fang's been there done that	9	0	1
Viva swartz questions are welcome	8	9	2
Inokidokis Kinji D'ino	7	0	1
Crepida's Aron will follow	7	0	2
Crepida's dassy duke	7	0	1
Echo star's any time any where	6	5	1
Echo Stat's twilight zone	6	0	1
Echo star's bad to the bone	5	0	1

Fashion star breaking the rules	5	12	1
Great paradise zephyr qito	5	0	1
Inokidokis sora D'ino	4	0	1
Mac Conrads a question of timing	4	0	1
Magic Fang's I'm all about that	3	0	1
Chikara's back for more	3	0	1

Tabell 6 visar svenskfödda hanar. Tabellen visar antal avkommor, antal barnbarn och antal kullar hanarna fått under 2008-2014. Listan är sorterad med hanen med flest avkommor först och sen i fallande ordning.

Statistiken visar att flera hundar har använts "för mycket", fått för stor procentuell del av avkommorna. Enligt genetiska beräkningar bör varje avelshund maximalt vara upphov till 8 valpar och 16 barnbarn. Med anledning av det låga antal American akita tikar och hanar som går i avel skulle vi behöva fler individer som går i avel. Det är därmed av yttersta vikt att uppfödare använder hundar i aveln som är obesläktade med den svenska populationen, mer oanvänt blod och fler unika individer. Det är exempelvis bättre att använda två kullbröder en gång var, än att använda en hane två gånger, eftersom de inte bär på exakt samma genetiska material. Vid import av hundar avsedda för avel är det viktigt att ta i beaktande om generna redan finns representerade i Sverige eller inte.

Matadoravel

Matadoravel innebär kraftigt utnyttjande av vissa individer i en ras eller population. Matadoravel får oönskade effekter både på hälsa och på mentalitet. En avelsmatador tränger undan annat avelsmaterial vilket resulterar i förlorade gener som aldrig kan återfås. Under perioden 2008-2014 har 25 avelsmatadorer använts i aveln. Det är ett högt antal matadorer i en så liten ras. Vår ras behöver arbeta på att bredda sin avelsbas. Det kan ske genom import av obesläktade hundar, sperma samt parningar utomlands. Rasen har inget att vinna på att avelsmatadorer skapas. SKK:s rekommendation idag är att ingen hund bör vara förälder till mer än ca 5% av en generation (en generation beräknas till fem år) vilket hos American Akita motsvarar ungefär 8 avkommor.

Mål: breddad avelsbas, en och samma hund bör inte vara förälder till mer än 5% av sin generation

Strategi: Öka importen av obesläktade individer, utnyttja öppna gränser för att para tik utomlands samt öka importen av sperma för AI (artificiell insemination). En och samma hund får inte vara förälder till mer än 5% av sin generation.

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

Avelsbasen måste breddas. Hundar ska inte överanvändas i aveln och uppfödarna måste tänka igenom vilka kombinationer de gör. Inavelsökningen måste minska.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

För att uppfylla målet med en låg inavelsgrad måste användandet av varje enskild hanhund begränsas. En hanhund skall därför under sin livstid inte vara far till fler än 13 avkommor.

Andelen importer har en potentiellt gynnsam effekt på den genetiska variationen, förutsatt att dessa importer för in nya linjer som inte redan representeras i hög grad i Sverige. Det är dock viktigt att importen av avelsdjur inte får negativa effekter på andra avelsmål t ex rasens hälsostatus och/eller exteriör. Importerade avelsdjur bör därför noggrant utvärderas med avseende på god hälsa och sund exteriör.

Hälsa

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Eftersom även nära släktingar till föräldradjuret påverkar valparnas förutsättningar att få ett långt friskt liv, så är det önskvärt att information angående föräldradjurens syskon samt information som sträcker sig bakåt i stamtavlorna finns att tillgå.

Rasklubben uppmuntrar uppfödare samt ägare att vid fastställd diagnos informera AAKS Avelskommitté. Avelskommittén ska med hjälp av informationen kartlägga uppkomna problem så att uppfödarna får ett verktyg att använda vid planerade parningar.

Det kan ibland vara svårt att hitta all den information man behöver, speciellt när det gäller importhundar.

Rasklubbens avelskommitté kommer att bland annat ha som uppgift att i möjligaste mån hjälpa uppfödare att ta fram sådan information.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik

Höftleder

Totalt 145 hundar är höftledsröntgade 2008-2014, vilket är 38,5 % av det registrerade antalet. Av dessa har 20,7% någon grad av anmärkning. Eftersom andelen röntgade hundar är relativt låg är det inte möjligt att dra några säkra slutsatser gällande hd-statusen hos rasen. Om man ponerar att det är så hög procent som 20,7 av den totala populationen som har hd-fel trots att föräldradjuren är röntgade med A eller B så brister det i kontrollen av avelsdjuren, det kan exempelvis vara så att föräldradjurens föräldrar inte är röntgade, att tidigare kullar inte har röntgats så man ser vad föräldradjuren efterlämnar eller att en eller båda föräldradjuren inte röntgade över huvud taget. När det gäller hundavel kan man inte tänka som så att "syns inte finns inte". Avkommorna och släktingarna behöver undersökas för att få en så komplett bild av läget som möjligt.

Diagnos	Antal
HD grad A	113
HD grad B	40
HD grad C	30
HD grad D	14
HD grad E	2

Tabell 7. Visar fördelningen av dysplasi grad, från A-E, hos hundar av rasen American Akita röntgade i perioden 2008-2014.

Mål: Andelen röntgade hundar skall stiga samt att andelen anmärkningar sjunker.

Strategi: Rasklubben rekommenderar att till avel endast använda hundar med HD-status A eller B, samt informera och uppmuntra valpköpare om vikten av att röntga sina hundar.

Armbågar

Totalt 127 hundar är armbåglersröntgade, vilket är 25,7% av det registrerade antalet. Av dessa har 4,7% någon grad av anmärkning (samtliga belastade hundar har Ed grad 1). Det är få av det totala antalet hundar som är undersökta i armbågslederna så det är

inte möjligt att dra några slutsatser även om siffrorna hos de undersökta hundarna antyder att andelen belastade hundar är låg.

Mål: Andelen röntgade hundar skall stiga samt att andelen anmärkningar inte ökar.

Strategi: Rasklubben rekommenderar att till avel endast använda hundar med ED-status 0, samt informera valpköpare om vikten av att röntga sina hundar.

Ögon

Då det finns en hel del kända fall av ögonsjukdomar utomlands med nära släktskap till hundar som finns i Sverige är det mycket viktigt att ha aktuell information om ögonstatus på våra svenska hundar.

Diagnos	Antal
öga ua	65
ögon uppföljning	2
PRA generell	2
multifokal RD	1

Tabell 8. Visar antalet ögonlysta hundar och fördelningen av ögonsjukdomar, mha gamla protokollet enligt Avelsdata 2008-2014.

Diagnos	Antal
PPM, iris-iris lindrig	1
Entropion, lateral	1
Entropion, övre	1
Öga UA	41

Tabell 9. Visar antalet ögonlysta hundar 2008-2014 och fördelningen av ögonsjukdomar, med hjälp av nya protokollet enligt Avelsdata. Det är en och samma hund som har båda formerna av entropion.

Mål: Andelen ögonlysta hundar skall stiga samt att andelen anmärkningar fortsätter hållas låg.

Strategi: Klubben rekommenderar att ögonlysa vid tre tillfällen: vid 1-2 års ålder, vid 4-5 års ålder och vid 7-9 års ålder. Dock alltid innan första parning. Endast använda hundar utan ärftliga ögonåkommor i avel.

Knän

Information från försäkringsbolag och enkäter visar att American Akita har en förhållandevis hög andel hundar med bl a korsbandsskador. Kors- och ledbandsskador kan bero på olika orsaker. Förutom trauma så kan bland annat patellaluxation (vilket är vanligt förekommande hos hundar/raser med knappt vinklade bakben, dvs en anatomisk orsak) och osteochondros ligga bakom. Osteochondros diagnostiseras i huvudsak med hjälp av en titthålsundersökning. En patellaundersökning garanterar inte att hunden kommer att ha friska knäleder hela livet.

Totalt 11 hundar är patellaundersökta, alla med resultatet UA.

Mål: Att betydligt färre hundar än underlaget visar idag drabbas av knäproblem.

Strategi: Att kartlägga problemet samt skadeorsaker.

AAKS rekommenderar att inte använda drabbade hundar i avel med hänvisning till SJVFS 2008:5 24 § *"de har sjukdomar eller funktionshinder som kan nedärvas"*.

Rasklubben skall uppmuntra uppfödare att patellaundersöka sina avelsdjur (officiell status) samt att vara mycket uppmärksam på bakbenshältor. Rasklubben kommer att genomföra återkommande enkäter samt föra en dialog med uppfödarna.

Hudproblem

Information från försäkringsbolag och enkäter visar att hudproblem på grund av varierande orsaker förekommer i vår ras.

Mål: Att betydligt färre hundar än underlaget visar idag drabbas av hudproblem och dess orsaker.

Strategi: AAKS rekommenderar att i avel inte använda hundar med återkommande hudproblem eller vars problem beror på sjukdom med hänvisning till SJVFS 2008:5 24 § *"de har sjukdomar eller funktionshinder som kan nedärvas"*.

Övriga sjukdomar

Eftersom det finns längre bak i generna bör det ses upp med följande sjukdomar

- Uveodermatologiskt syndrom (VKH Vogt-Koyanagi-Harada-syndromet)
- Talgkörteladenit (sebaceous adenitis SA)

Båda dessa sjukdomar är autoimmuna sjukdomar som angriper hundens immunförsvar

Mål: kartlägga problemet inom rasen

Strategi: genomföra periodiskt återkommande hälsoenkäter och genom upplysning och dialog med uppfödarna.

Kryptochism

Kryptochism är ett problem som har en ogynnsam inverkan på aveln i rasen. En hög andel krypta hundar kan starkt begränsa andelen potentiella avelsdjur.

Mål: betydligt färre hundar än underlaget visar idag drabbas av kryptochism och därmed även färre anlagsbärare.

Strategi: Rasklubben uppmanar till att alla fall med kryptochism rapporteras till AAKS Avelskommitté. Rasklubben rekommenderar uppfödare att iaktta försiktighet när man i avel använder hanhund/tik där det förekommer kryptochism hos helsyskon.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Eftersom det är få hundar undersökta över lag inom alla områden i rasen så behöver vi kartlägga hälsan hos rasen först och främst.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Strategier för att nå att hälsan kartläggs behöver ske genom att fler hundar undersökts, även om de inte ska gå i avel för att vi ska få en bild av hur hälsan faktiskt ser ut i rasen. När det är så få hundar undersökta går det inte dra några korrekta slutsatser från de data vi har.

Mentalitet och bruksegenskaper

Vi anser att eftersom American akita är en stor och kraftfull hund är det av yttersta vikt att den är stabil mentalt. Dessutom underlättar det i vardagen om din hund inte är skotträdd eller har andra rädslor. Vi hoppas att klubben ska kunna anordna mentalbeskrivningar i framtiden. Om hunden har fått första pris i öppen klass viltspår eller deltar i bruksaktiviteter tyder ju även det på att hunden är skottsäker eftersom det avlossas skott under proven.

Nulägesbeskrivning

Enkätundersökning

Enkäten visar att vi generellt har bra mentalitet i vår ras. Det som sticker ut och som kan innebära problem i vardagen för vissa ägare är reservationen för främmande och viss aggressivitet mot hundar. Båda dessa karaktärsdrag är typiska för rasen men något som har stor betydelse för hur detta upplevs är informationen från klubben och framförallt uppfödaren till hunden. Det är mycket viktigt med information om att detta förekommer och hur man skall handskas med det från det att valpen är liten.

MH

Mellan 2008-2014 har 19 hundar deltagit vid MH varav 16 har känd mental status och 3st har på ägares begäran avbrutit beskrivningen.

Då så liten procent av hundarna i rasen är mentalbeskriven går det inte officiellt att dra några slutsatser om mentaliteten men det man kan utläsa ur beskrivningarna är att de flesta hundarna accepterar och/eller besvarar kontakt från främlingar och låter sig hanteras. Dock verkar flera av hundarna ha om än liten, kvarvarande rädsla vid dumpe men visar sedan inget intresse. De flesta verkar dock inte vara ljudkänsliga för skramlet ger i övervägande fall inte kvarvarande rädsla eller intresse.

Alla hundarna kontrollerade i någon grad mot spökerna, även här ser vi negativa tendenser när 7 av 16 hundar backar längre än kopplets längd eller lämnar platsen, alt. flyr. Samt verkar tveksamma att närma sig spökerna utan hjälp från föraren.

Det ”positiva” är att enbart 3 av hundarna avvisar kontakt med spökerna efter att de är avslöjade. Fortfarande är spridningen stor vid skottmomenten, glädjande uppvisar 8 av hundarna skottfasthet och enbart 1 visar rädsla.

Se tabell 10 nästa sida.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1a.Kontakt hälsning	3	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	2	3	4	3	3	4	2	
1b.Kontakt samarbete	2	3	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	
1c.Kontakt hantering	3	4	4	3	3	3	2	4	4	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	
2a.Lek 1 leklust:	3	4	4	2	3	4	3	2	3	3	3	2	2	4	3	4	4	3	2	
2b.Lek 1 gripande	3	2	4	1	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	4	4	3	3	3	

2c.Lek 1 grip/dragk	1	1	3	1	2	1	1	1	3	1	2	1	1	3	3	3	3	2	1
3a 1.Förföljande	3	4	2	1	2	4	4	4	1	4	3	3	3	3	3	4	5	3	1
3a 2.Förföljande	1	4	2	1	2	1	4	4	1	4	3	3	4	3	3	4	4	3	1
3b 1.Gripande	2	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	1	2	2
3b 2.Gripande	1	1	1	1	1	1	3	2	1	2	2	2	3	3	2	3	1	2	1
4. Aktivitet	2	2	3	2	4	2	3	2	4	2	3	3	2	2	2	2	2	2	3
5a.Avst.lek intresse	2	3	3	2	4	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3
5b.Avst.lek hot/aggr	4	1	1	1	3	1	1	4	1	1	1	3	2	2	3	3	1	1	1
5c.Avst.lek nyfiken	1	1	4	1	1	3	1	1	1	4	1	1	1	3	1	2	5	4	1
5d.Avst.lek leklust	1	1	3	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	4	2	3	1
5e.Avst.lek samarb	1	1	2	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	3	1	3	2	1	1
6a.Överr. rädsla	5	3	3	3	4	2	2	4	3	3	3	3	3	3	2	3	1	3	4
6b.Överr. hot/aggr	1	2	1	1	3	2	1	2	2	3	1	3	2	3	2	2	1	3	2
6c.Överr. nyfikenhet	2	2	1	1	2	1	4	2	4	3	1	1	1	2	1	4	5	3	2
6d.Överr. kv. rädsla	2	1	2	3	3	3	1	2	2	2	5	5	5	3	3	2	1	1	3
6e.Överr. kv. intr.	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1		1	1	1	1	3	3
7a.Ljud rädsla	5	3	3	4	5	3	1	4	3	1				3	2	3	1	2	5
7b.Ljud nyfikenhet	2	2	1	2	4	1	5	2	5	5				2	5	5	5	5	3
7c.Ljud kv. rädsla	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1				3	3	1	1	1	3
7d.Ljud kv. intresse	1	1	1	1	1	1	3	1	1	3				1	2	3	3	1	3
8a.Spöken hot/aggr	3	2	2	1	2	1	2	3	2	3				1	1	2	1	3	3
8b.Spöken kontroll	4	4	5	4	4	3	3	5	3	3				3	4	4	5	3	4
8c.Spöken rädsla	5	2	2	5	4	5	5	2	4	5				2	1	1	1	5	5
8d.Spöken nyfikenhet	1	5	3	1	1	1	1	3	1	1				4	2	4	5	3	2
8e.Spöken kontakt	2	4	4	3	3	1	1	3	1	3				2	4	4	4	4	2
9a.Lek 2 leklust	3	2	3	2	2	2	2	2	3	1				3	3	3	2	3	3
9b.Lek 2 gripande	3	1	3	1	1	2	1	1	3	1				3	3	3	1	2	3
10.Skott	1	3	1	2	3	1	4	3	2	1				5	1	2	1	1	1

Tabell 10. visar mentalbeskrivningsresultatet för samtliga 19 hundar beskriva under 2008-2014. De tre hundar som brutit mentalbeskrivningen är markerade med rött.

BPH

2008-2014 har 1 hund genomfört BPH.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Färre ägare än underlaget visar idag ska uppleva mentala problem hos sina hundar. Arbeta för att rasen ska ha en bra mental status och att fler hundar mentalbeskrivs antingen via MH eller BPH.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

För att minska mängden problem associerade till reservation mot främmande samt hundaggressivitet tänker vi ge ut information om hur man kan förebygga problemen genom exempelvis intensiv socialisering redan från valpstadiet. Det är även viktigt att uppfödarna är tydliga i sin information till valpköparna och finns till hand om problem uppstår.

AAKS kommer att anordna MH och/eller BPH för rasen. Hundarnas resultat registreras och redovisas officiellt och bör utgöra ett underlag i avelsarbetet. Endast mentalt stabila och skottsäkra hundar används i avel.

Exteriör

Nulägesbeskrivning

Jämfört med för fem år sedan är rasen mer homogen. Instabila rörelser och trånga fronter är fortfarande problem som framförs i kritiken. För rak vinkel mellan skuldra och överarm, mjuka pälsar och avsaknad av täckhår är upprepad kritik från utställningsdomare. Tidigare ansågs pälskvaliteten vara väldigt bra så där ser vi en förändring åt det negativa hållet.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Hundar med sunda rörelser som stämmer väl överens med rasstandarderna.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Uppfödarna behöver öka sin förståelse rasstandardens innehåll och noggrant utvärdera det egna avelsmaterialet samt inför varje parning planera för bästa möjliga kombination, med hänvisning till ovan nämnda punkter.

Summering (sammanfattning)

Rasen befinner sig i ett läge där avelsbasen måste breddas. Detta bör ske genom exempelvis import av avelsdjur som inte är besläktade med den svenska populationen och AI.

Enbart fem av de 35 importerade hundarna under 2008-2014 är obesläktade med den svenska populationen. Import av hundar som bär på de linjer som redan finns representerade i stor utsträckning i Sverige medför inte att avelsbasen breddas.

Det är för få hundar som genomgår HD- och ED-röntgen, även om siffrorna ökat en aning, för att man ska kunna dra några slutsatser som hundarnas hälsa.

Fler hundar behöver ögonlysas, även om de ögonlysningar som skett antyder att ögonproblem inte är ett stort problem i rasen. Det finns dock problem med ögonen hos besläktade American Akitas i andra länder utanför Sverige så det krävs att ögonen kontrolleras även här.

Även när det gäller undersökning av knän, via patellaundersökning, är underlaget för litet för att man ska kunna säga något om statusen. De hundar som är kontrollerade har varit UA men försäkringsbolagen anger att American akita dras med en relativt hög andel hundar med bland annat korsbandsskador.

Hos en så stor och kraftfull ras som American Akita är det extra viktigt med en god mentalitet. American Akita klubb Sverige kommer att arbeta för att fler hundar genomgår MH eller bph genom att bland annat erbjuda mentalbeskrivningar i klubbens regi och genom att informera om hur viktig en sund mentalitet är.

Positivt är att rasen är mer homogen nu än för fem år sedan dock är instabila rörelser och trånga fronter fortfarande ett problem. Pälskvaliteten har gått från väldigt bra till att hundarna får nerslag på grund av mjuka pälsar med avsaknad av täckhår.

Källförteckning

Lathunden 10.0

Bouyet, Barbara. 2002. *Akita treasure of Japan*. 2. USA: Magnum Publishing.

Appendix

Appendix A

Registreringar 2008

Under 2008 registrerades det 108 (50 hanar, 58 tikar) American akita i Sverige, av dessa var tre tikar och tre hanar importerad från Norge, en hane importerad från Kanada och en tik importerad från Finland. Det föddes 16 kullar som gav 91 valpar med inavelsökningen 3,3%.

HD-statistik

- 13 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.
- 2 kullar hade en förälder som ej var HD-röntgad.
- 1 kull hade båda föräldrarna omröntgade från C till A.

ED-statistik

- 2 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.
- 3 kullar hade en förälder som ej var ED-röntgad.
- 11 kullar hade föräldrar som ej var ED-röntgade.

Ögonlysning

- 10 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.
- 3 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.
- 3 kullar hade en förälder som ej var ögonlyst.

Inavelsgrad

- <6,25%   11 kullar
- 6,26-12,49   4 kullar
- 12,49-24,99   1 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

- 2 kull hade bara importföräldrar
- 6 kullar hade en importförälder
- 1 kull hade en svensk förälder och en utländsk
- 1 kull hade en importförälder och en utländsk
- 6 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

- 1 kull Dangas
- 2 kullar utan registrerat kennelnamn
- 2 kull Echo star's
- 3 kullar Fashion star

- 1 kull Fuuga's
- 1 kull Great paradise
- 3 kullar Mac Conrads
- 1 kull Syoori's
- 2 kullar Viva swartz

Appendix B

Registreringar 2009

Under 2009 registrerades det 79 (50 hanar, 29 tikar) American akita i Sverige, av dessa var en tik importerad från Finland och tre hanar importerad från Norge. Det föddes 13 kullar som gav 84 valpar med inavelsökningen 1,5%.

HD-statistik

- 10 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.
- 1 kull hade en förälder som ej var HD-röntgad.
- 2 kullar hade en förälder med HD grad C.

ED-statistik

- 3 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.
- 3 kullar hade en förälder som ej var ED-röntgad.
- 7 kullar hade föräldrar som ej var ED-röntgade.

Ögonlysning

- 11 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.
- 0 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.
- 2 kullar hade en förälder som ej var ögonlyst.

Inavelsgrad

- <6,25%   10 kullar
- 6,26-12,49   3 kullar
- 12,49-24,99   0 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

- 1 kullar hade bara importföräldrar
- 2 kullar hade en importförälder
- 0 kull hade en svensk förälder och en utländsk
- 1 kull hade en importförälder och en utländsk
- 9 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

- 1 kull chikara's
- 2 kullar Echo star's
- 1 kull Hornsjödalens
- 1 kull Inokidokis
- 1 kull Mac Conrads
- 1 kull Magic Fang's
- 1 kull Optimum solutions
- 1 kull Syoori's
- 2 kullar Titanernas
- 2 kullar Viva swartz

Appendix C

Registreringar 2010

Under 2010 registrerades det 48 (30 hanar, 18 tikar) American akita i Sverige, av dessa var en tik importerad från Storbritannien, fyra hanar importerad från Norge, en hane importerad från USA och en tik importerad från Danmark. Det föddes 9 kullar som gav 42 valpar med inavelsökningen 2,1%.

HD-statistik

- 8 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.
- 1 kullar hade en förälder med HD grad C.

ED-statistik

- 4 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.
- 2 kullar hade en förälder som ej var ED-röntgad.
- 3 kullar hade föräldrar som ej var ED-röntgade.

Ögonlysning

- 6 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.
- 0 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.
- 3 kullar hade en förälder som ej var ögonlyst.

Inavelsgrad

- <6,25%   9kullar
- 6,26-12,49   0 kullar
- 12,49-24,99   0 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

- 0 kullar hade bara importföräldrar

3 kullar hade en importförälder
0 kull hade en svensk förälder och en utländsk
6 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

1 kull Fuuga's
1 kull Hornsjödalens
2 kullar Inokidokis
1 kull Mac Conrads
1 kull Optimum solutions
1 kull Rockports
1 kullar Thad's
1 kullar Viva swartz

Appendix D

Registreringar 2011

Under 2011 registrerades det 67 (35 hanar, 32 tikar) American akita i Sverige, av dessa var en hane importerad från Norge, en hane och en tik importerad från Storbritannien, en tik importerad från Spanien och en tik importerad från **????**. Det föddes 10 kullar som gav 56 valpar med inavelsökningen 1,2%.

HD-statistik

8 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.
1 kull hade en förälder med HD grad C som sen omröntgats till A.
1 kull hade en förälder som ej var HD-röntgad

ED-statistik

2 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.
6 kullar hade en förälder som ej var ED-röntgad.
2 kullar hade föräldrar som ej var ED-röntgade.

Ögonlysning

5 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.
1 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.
4 kull hade en förälder som ej var ögonlyst.

Inavelsgrad

<6,25%   10 kullar
6,26-12,49   0 kullar
12,49-24,99   0 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

- 0 kullar hade bara importföräldrar
- 6 kullar hade en importförälder
- 1 kull hade en svensk förälder och en utländsk
- 3 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

- 1 kull chikara's
- 2 kullar Echo star's
- 1 kull Inokidokis
- 1 kull Mac Conrads
- 1 kull Optimum solutions
- 1 kull Thad's
- 1 kullar Titanernas
- 2 kullar Viva swartz

Appendix E

Registreringar 2012

Under 2012 registrerades det 63 (31 hanar, 32 tikar) American akita i Sverige, av dessa var en tik importerad från Storbritannien, en tik importerad från Norge, en hane importerad från Finland och en tik importerad från ????. Det föddes 12 kullar som gav 65 valpar med inavelsökningen 2%.

HD-statistik

- 8 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.
- 1 kull hade en förälder med HD grad C
- 1 kull hade en förälder som ej var HD-röntgad
- 1 kull hade en förälder med HD C som omröntgats till A
- 1 kull hade en förälder med HD C som omröntgats till B

ED-statistik

- 7 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.
- 2 kull hade en förälder som ej var ED-röntgad.
- 3 kullar hade föräldrar som ej var ED-röntgade.

Ögonlysning

- 5 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.
- 2 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.
- 3 kullar hade en förälder som ej var ögonlyst.

1 kull hade en förälder med Ppm iris-iris lindrig.

Inavelsgrad

<6,25%   12 kullar

6,26-12,49   0 kullar

12,49-24,99   1 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

1 kull hade bara importföräldrar

5 kullar hade en importförälder

1 kull hade en svensk förälder och en utländsk

6 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

2 kullar utan registrerat kennelnamn

1 kull Amerita

2 kull Chikara's

1 kull Crepida's

1 kull Inokidokis

2 kullar Mac Conrads

1 kull Magic Fang's

1 kull Optimum solutions

2 kullar Viva swartz

Appendix F

Registreringar 2013

Under 2013 registrerades det 53 (25 hanar, 28 tikar) American akita i Sverige, av dessa var 2 tikar importerad från Storbritannien, en tik importerad från Norge, en tik importerad från Irland en hane importerad från Serbien, en hane importerad från Tyskland och en hane importerad från Kroatien. Det föddes 8 kullar som gav 46 valpar med inavelsökningen 2,5%.

HD-statistik

7 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.

0 kull hade en förälder som ej var HD-röntgad

1 kull hade en förälder med HD C som omröntgats till A

ED-statistik

4 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.

4 kull hade en förälder som ej var ED-röntgad.

Ögonlysning

2 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.

1 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.

4 kullar hade en förälder som ej var ögonlyst.

1 kull hade en förälder med Ppm iris-iris lindrig.

Inavelsgrad

<6,25%   7 kullar

6,26-12,49   0 kullar

12,49-24,99   1 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

0 kull hade bara importföräldrar

2 kullar hade en importförälder

0 kull hade en svensk förälder och en utländsk

6 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

1 kull Chikara's

1 kull Crepida's

1 kull Inokidokis

- 1 kull Mac Conrads
- 1 kull Magic Fang's
- 1 kull Silverryggen's
- 2 kullar Viva swartz

Appendix G

Registreringar 2014

Under 2014 registrerades det 65 (30 hanar, 35 tikar) American akita i Sverige, av dessa var fyra tikar importerad från Norge, en hane importerad från Norge och en hane importerad från. Det föddes 11 kullar som gav 51 valpar med inavelsökningen 2,8%.

HD-statistik

- 7 kullar hade HD-fria föräldrar, dvs A eller B.
- 3 kullar hade en förälder med HD grad C
- 1 kull hade en förälder som ej var HD-röntgad
- 1 kull hade en förälder med HD C som omröntgats till A

ED-statistik

- 3 kullar hade ED-fria föräldrar, dvs Ed (0) UA.
- 5 kullar hade en förälder som ej var ED-röntgad.
- 3 kullar hade föräldrar som ej var ED-röntgade.

Ögonlysning

- 1 kullar hade båda föräldrarna ögonlysta UA.
- 5 kullar hade föräldrar som ej var ögonlysta.
- 6 kullar hade en förälder som ej var ögonlyst.

Inavelsgrad

<6,25%   10 kullar

6,26-12,49   1 kull

12,49-24,99   0 kull

Import – svenskfödda hundar i avel

1 kull hade bara importföräldrar

3 kullar hade en importförälder

2 kull hade en svensk förälder och en utländsk

5 kullar hade svenskfödda föräldrar

Uppfödarstatistik

1 kull utan registrerat kennelnamn

1 kull Chikara's

2 kullar Crepida's

1 kull Fuuga's

1 kull Magic Fang's

2 kullar Min M's

1 kull Noven's

1 kull Oki Chi

1 kull Viva swartz

Granskning av RAS för American Akita.

Undertecknad har på uppdrag av SKK/AK granskat Ras Specifika Strategier för American Akita.

Dokumentet är förankrat via två uppfödarmöten samt att RAS publicerats i klubbtidning samt på hemsidan.

Rasen härstammar från Akita och fick år 2000 en egen standard. Då rasen anses som ny innebär det särskilda beaktanden i avelsarbetet.

Avseende hälsobiten så avser rasklubben att kartlägga förekomsten av olika sjukdomar (VKH, knäledsbekymmer, talgkörteladenit). Rasen är även behäftad med HD fel och ett observandum är att det i avelsarbetet används en del hundar med anmärkningar på höftlederna, och då även grava ledfel(D). Rasklubben har dock observerat detta och rekommenderar endast fria hundar till avel.

Inom rasen har man fastställt via enkät att det förekommer förhållandevis grava knäledsbekymmer, troligen korsbandsproblem. I RAS finns angivet att målet är att kartlägga bekymret. Strategin för att nå målet skulle då vara fler enkäter. Kan det inte vara möjligt att beskriva hur man skall komma tillrätta med problemet, tex via diskussioner med domarkåren, detta finns med under exteriör men borde också finnas med under den specifika knäledspunkten.

Inavelsgraden i rasen är som rasklubben uppmärksammat förhållandevis hög. Av samtliga registrerade kullar från år 2000 har 20% en inavelskoefficient i intervallet mellan 6,26-24,99% Det kan vara svårt att hitta djur som inte är närbesläktade i en liten population, men som man anger i RAS så bör inavelsgraden i rasen sänkas. Antalet importörer är förhållandevis lågt, med tanke på rasens numerär, endast 7,75% av det totala antalet registreringar.

I en förhållandevis numerärt liten ras som American Akita är det av stor vikt att man vid uppbyggnationen av avels materialet tar stor hänsyn till att försöka få en så stor genetisk variation som möjligt.

Man bör försöka undvika att enskilda individer eller närbesläktade djur får för stort inflytande i avelsarbetet. Inom rasen finns några individer, både hanar och tikar som är överrepresenterade när det gäller antalet avkommor. Deras barnbarn kommer således att uppgå till ett numerärt mycket stort antal och det innebär en klar begränsning av den genetiska variationen. Rasklubben är dock medveten om problemet och har satt en begränsning av antalet avkommor för en individ till 5% under en generation vilket är en korrekt och riktig prioritering för rasen inför framtiden.

Ett litet antal hundar i rasen är mentalbeskrivna och av dessa kan man som anges i RAS dokumentet se en viss skottberördhet hos flertalet individer. Klubben har som önskemål att endast skottsäkra hundar skall användas i avelsarbetet. Inom klubben

american-akita-001ut 2008-09-24 Sid 1 (2)

bör man föra diskussioner om vad som anses vara skottsäkert. Tänkbart är att i revideringen av RAS i framtiden kan utveckla diskussionen till en rekommendation om inom vilka rutor, avseende skottberördheten, avelsdjuren bör hamna på MH beskrivningen. Hundar i arbetssituation kan klara skott betydligt bättre än hundar i en testsituation, men det kan förvisso ge en viss information.

Rasklubben har en god insyn i rasen och det borde betyda goda möjligheter att få uppfödare och hanhundsägare att dra åt samma håll i avelsarbetet.

Lycka till med fortsatt avelsarbete.

Nödinge 20080906